

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego

KNO.410.009.02.2017

P/17/028

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Tekst ujednolicony

zgodnie z uchwałą Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej
w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 31 stycznia 2018 r. (znak: KPK-KPO.443.002.2018)

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa

T +48 22 444 56 61, F +48 22 444 56 82

kno@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/028 System oceny jakości kształcenia w szkołach wyższych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego
Kontrolerzy	Andrzej Zaleski-Ejgierd - doradca ekonomiczny
Jednostka kontrolowana	Polska Komisja Akredytacyjna (PKA, Komisja), ul. Żurawia 32/34, 00-515 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	prof. dr hab. Krzysztof Diks od 1 stycznia 2016 r.; poprzednio dr hab. Marek Rocki od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2015 r. (dowód: akta kontroli, str. 1-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

W latach 2015-2017² Polska Komisja Akredytacyjna realizowała zadania związane z oceną programową kierunków studiów zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Pomimo wymogu wynikającego z art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym³, w statucie PKA nie określono szczegółowych kryteriów dla dwóch z dziewięciu ogólnych kryteriów oceny programowej zawartych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2016 r. w sprawie ogólnych kryteriów oceny programowej⁴. Natomiast pozostałe kryteria zawarte w statucie PKA nie były wystarczająco szczegółowe, co dostrzegła PKA doprecyzowując je dodatkowo w wewnętrznym dokumencie. Dokument ten jednak nie został opublikowany, co zdaniem NIK ogranicza przejrzystość postępowania oceniającego, która jest jedną z ustawowych zasad działania Komisji.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia aktywność Polskiej Komisji Akredytacyjnej w obszarze doskonalenia jakości kształcenia w szkołach wyższych.

Uzasadnienie oceny ogólnej Polska Komisja Akredytacyjna uregulowała w ramach wewnętrznych procedur kwestie związane z przeprowadzaniem oceny jakości kształcenia (oceny programowej), a także ustaliła tryb postępowania w przypadku wydania oceny warunkowej. Usprawniała procedury postępowania i wzory dokumentów. Określiła tryb i kryteria powoływania ekspertów niebędących członkami Komisji. PKA wydawała oceny negatywne, zgodnie z przyjętymi kryteriami. Komisja terminowo przekazywała ministrowi właściwemu ds. szkolnictwa wyższego uchwały dotyczące oceny programowej wraz z uzasadnieniem oraz raporty zespołów oceniających. Komisja dążyła do zapewnienia członkom zespołów oceniających ujednoliconego podejścia do dokonywania oceny programowej, w tym wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia poprzez usprawnianie procedur postępowania i wzorów dokumentów, a także prowadzenie wewnętrznych szkoleń dla ekspertów dotyczących ich stosowania. Porównywalności wydanych ocen programowych w odniesieniu do obszaru wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia służyło

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Do dnia zakończenia kontroli, tj. 17 listopada 2017 r.

³ Dz.U. z 2017 r. poz. 2183, dalej: PSW.

⁴ Dz. U. poz. 1529.

powoływanie do składu zespołów oceniających ekspertów, którzy wyspecjalizowali się w tej tematyce i dysponowali odpowiednim doświadczeniem.

Polska Komisja Akredytacyjna prowadziła współpracę międzynarodową z instytucjami zarejestrowanymi w Europejskim Rejestrze Agencji Akredytacyjnych dokonującymi ocen jakości kształcenia i akredytacji. Komisja wykorzystała wyniki przeprowadzanej ewaluacji zewnętrznej do doskonalenia realizowanych zadań.

Stwierdzona nieprawidłowość o charakterze formalnym dotyczy nieokreślenia szczegółowych kryteriów dla dwóch z dziewięciu ogólnych kryteriów oceny programowej zawartych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 20 września 2016 r. w sprawie ogólnych kryteriów oceny programowej⁵ pomimo wymogu wynikającego z art. 53 ust. 1 PSW, co ogranicza przejrzystość postępowania oceniającego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja przez Polską Komisję Akredytacyjną zadań związanych z oceną jakości kształcenia w uczelniach publicznych

Opis stanu
faktycznego

Polska Komisja Akredytacyjna jest instytucją działającą niezależnie na rzecz doskonalenia jakości kształcenia w szkolnictwie wyższym (art. 48a ust 1 PSW), działającą na podstawie statutu uchwalonego na posiedzeniu plenarnym PKA w dniu 29 listopada 2016 r. (uchwała nr 3/2016 PKA⁶).

(dowód: akta kontroli, str. 5-61)

1.1. Oceny programowe wydane przez PKA

W latach 2015, 2016 i 2017 (do 9 listopada) ogólna liczba ocen programowych w uczelniach publicznych i niepublicznych zmniejszyła się w kolejnych latach i wyniosła odpowiednio: 364, 256 i 239⁷.

W latach 2015-2017 (do 9 listopada) PKA wydała łącznie 532 oceny programowe (192, 164 i 176) na kierunkach studiów prowadzonych przez uczelnie publiczne⁸, w tym na wniosek uczelni – 10 (osiem pozytywnych i dwie warunkowe) i na wniosek ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego – trzy oceny (pozytywne). W odniesieniu do ustawowej skali ocen PKA wydała łącznie: 42 oceny wyróżniające, 466 pozytywne i 24 warunkowe⁹.

W stosunku do wydanych 24 ocen warunkowych (odpowiednio dla lat 2015-2017 – do 9 listopada – siedem, osiem i dziewięć), PKA wyznaczyła termin ponownej oceny na następny rok akademicki, stosownie do § 21 ust. 1 statutu z 2015 r. i 2016 r., za wyjątkiem kierunku Fizyka na Wydziale Matematyczno-Fizycznym Uniwersytetu Szczecińskiego (pierwotna ocena 7 kwietnia 2016 r.), gdzie wyznaczono termin ponownej oceny na rok akademicki 2018/2019. W jednym przypadku (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Pile, kierunek Pielęgniarstwo – pierwotna ocena została dokonana w dniu 22 października 2015 r.) przeprowadzono ponowną ocenę w roku akademickim 2017/2018, zamiast w roku 2016/2017 wskazanym w uchwale PKA. W dwóch przypadkach odstąpiono od powtórnej oceny z uwagi na likwidację jednostki (kierunku) oraz zniesienie kierunku.

(dowód: akta kontroli, str. 63-85, 100-229)

⁵ Dz. U. poz. 1529.

⁶ Dalej „statut z 2016 r.”. Poprzednio obowiązywał statut przyjęty uchwałą nr 1/2015 PKA z dnia 23 lutego 2015 r. (dalej „statut z 2015 r.”).

⁷ Ponadto badanych w latach PKA wydała odpowiednio 50, 22 i jedną ocenę instytucjonalną.

⁸ Łącznie 131 uczelni publicznych prowadziło odpowiednio 3 619, 3 867 i 4 034 kierunki kształcenia (dane PKA na podstawie bazy POL-on według stanu na 31 grudnia 2015 r. i 2016 r. i 27 października 2017 r. Dotyczy kierunków oznaczonych statusem „prowadzone” w bazie POL-on. Dane mają charakter poglądowy z uwagi na ich nieprecyzyjności – powtarzalność kierunków w danej uczelni na różnych poziomach kształcenia). PKA wydała w kolejnych latach ogółem 365, 256 i 239 ocen, w tym w uczelniach niepublicznych odpowiednio 173, 92 i 63 oceny (łącznie 328 ocen).

⁹ W uczelniach niepublicznych PKA wydała: sześć ocen wyróżniających, 276 pozytywnych, 39 warunkowych i siedem negatywnych.

Na wniosek ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego z dnia 27 października 2015 r., złożony na podstawie art. 49 ust. 4 PSW, PKA wydało trzy oceny programowe na kierunkach medycznych utworzonych w uczelniach niemedycznych (Uniwersytet Rzeszowski, Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach i Uniwersytet Zielonogórski). Minister wnioskował o wydanie oceny programowej po zakończeniu pierwszego roku kształcenia na kierunku w zakresie zgodności z wnioskiem o nadanie uprawnienia i obowiązującymi przepisami. W każdym przypadku PKA wydała ocenę pozytywną.

(dowód: akta kontroli, str. 62, 64)

1.2. Kryteria i tryb dokonywania oceny programowej oraz sposób wyboru ekspertów

Stosownie do art. 53 ust. 1 PSW szczegółowe kryteria i tryb dokonywania oceny programowej określa statut PKA.

W statucie PKA z 2015 r. i z 2016 r. (w §§ 15-23) określono tryb dokonywania oceny programowej (postępowania ocenającego). Przewidziano m.in. tryb odwoławczy (w § 23 statutu z 2015 r. i z 2016 r.), w sytuacji, gdy strona „strona niezadowolona jest z uchwały Prezydium” (proces ten może trwać maksymalnie 10 tygodni i dwa dni).

Zgodnie z § 19 ust. 1 statutu z 2016 r. zespół ocenający, po zapoznaniu się z raportem samooceny oraz odbyciu wizytacji, przygotowuje raport zawierający ocenę jakości kształcenia na danym kierunku studiów uwzględniając stopień spełnienia kryteriów określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 48a ust. 7 PSW oraz stanowiących załączniki nr 1 i 2 do ww. statutu¹⁰. Uchwała Prezydium PKA dotycząca oceny programowej obejmuje ocenę przyznaną zgodnie ze skalą określoną w art. 49 ust. 6 PSW (§ 20 ust. 1 statutu z 2015 r. i 2016 r.).

W statucie z 2016 r. zawarto „Szczegółowe kryteria oceny programowej” dla profilu ogólnoakademickiego i praktycznego (zał. nr 1 i 2) tożsame dla obu profili¹¹. Natomiast w „Warunkach przyznawania ocen” (zał. nr 3 do statutu z 2016 r.), określono sposób ustalania ocen określonych w art. 49 ust. 6 PSW, z uwzględnieniem skali stopni: wyróżniająco, w pełni, zadowalająco, częściowo, odnoszących się do spełnienia poszczególnych kryteriów. Przyznanie poszczególnemu kryterium danego stopnia jego spełnienia jest istotne, ponieważ wpływa na ustalenie oceny końcowej:

- ocenę wyróżniającą PKA przyznaje, jeżeli ponad 50% kryteriów będzie spełnionych w stopniu wyróżniającym, w tym kryteria 1, 2, 4 i 7 a pozostałe w pełni;
- ocenę pozytywną – jeżeli ponad 50% kryteriów będzie spełnionych co najmniej w stopniu w pełni, w tym kryteria 1, 2, 4 i 7 a pozostałe w stopniu zadowalającym;
- ocenę warunkową – jeżeli ponad 50% kryteriów będzie spełnionych co najmniej w stopniu zadowalającym, w tym kryteria 1, 2, 4 i 7 a pozostałe częściowo¹².

Nie wskazano w żadnym dokumencie wewnętrznym, dlaczego kryteria 1, 2, 4 i 7 mają wagę (rangę) wyższą od pozostałych kryteriów. Jak wyjaśnił Przewodniczący PKA kryteria te mają znaczenie krytyczne, determinujące przyznanie danej oceny według skali określonej w art. 49 ust. 6 PSW. Kryteria te, ze względu na swój kluczowy charakter, wpływają

¹⁰ W § 19 ust. 1 pkt 1 statutu z 2016 r. stwierdzono, że ocena programowa powinna uwzględniać efekty kształcenia odpowiadające Krajowym Ramom Kwalifikacji w obszarze kształcenia i kierunków studiów, spełnianie warunków prowadzenia kształcenia, mających wpływ na jego jakość określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 3 pkt 1-3, art. 9b i art. 9c PSW, a także funkcjonowanie potwierdzania efektów kształcenia.

¹¹ Za wyjątkiem pkt. 4.1 w którym dodatkowo w profilu praktycznym ujęto zapis „..., doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią...”. Kwestia ustalenia kryteriów i wzorów dokumentów (raportu z wizytacji i raportu samooceny) była dyskutowana na posiedzeniach Prezydium PKA przed przyjęciem statutu z 2016 r.

¹² W „Warunkach przyznawania ocen” (zał. nr 4 do statutu z 2015 r.) postanowiono, że PKA przyznając oceny zgodnie ze skalą określoną w art. 49 ust. 6 PSW uwzględnia: 1) ocenę spełnienia kryteriów określonych w zał. nr 1-3 (kryteriów I stopnia – oznaczonych symbolem jednocyfrowym, kryteriów II stopnia – oznaczonych symbolem dwucyfrowym, kryteriów III stopnia – oznaczonych symbolem trzycyfrowym); 2) zasadę, iż stopień spełnienia kryteriów III i II stopnia oznaczonych gwiazdką, warunkuje ocenę spełnienia kryteriów nadrzędnego stopnia, tj. odpowiednio II i I stopnia, a stopień spełnienia kryteriów I stopnia – warunku je sformułowanie oceny końcowej; od zasady tej Komisja może odstąpić w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

zasadniczo na jakość kształcenia. Wyróżnienie tych kryteriów nie oznacza jednak przypisania im wyższej wagi, lecz jest to bezwzględny warunek uzyskania danej oceny.

(dowód: akta kontroli str. 5-61, 944-956, 983-994, 1245, 1250-1254)

W latach 2015-2017 (do 2 listopada) działało odpowiednio 90, 90 i 86 członków PKA powołanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa wyższego. PKA na kadencję 2016-2019 rekomendowała ze składu poprzedniej kadencji 45 osób (50% składu), z czego Minister powołał 34 osoby. Osoby rekomendowane do składu Komisji zostały przed ich wytypowaniem ocenione zgodnie z kryteriami przyjętymi uchwałą Prezydium PKA z dnia 8 października 2015 r., uwzględniającymi postawę etyczną, aktywność poszczególnych osób oraz jakość świadczenie przez nie pracy na rzecz Komisji.

Zgodnie z § 7 ust. 3 pkt 4 statutu PKA z 2016 r. (również § 7 ust. 3 pkt 4 statutu z 2015 r.) Przewodniczący PKA ustala kryteria i tryb powoływania ekspertów niebędących członkami Komisji i prowadzi ich listę. PKA nie prowadzi jednej listy ekspertów – z wykazem, według przyjętych kryteriów podziału, nazwisk ekspertów, datą powołania i wykreślenia z listy (aktualizacja). Obecna lista składa się z załączników do decyzji Przewodniczącego PKA, które zawierają wykaz ekspertów z podziałem według obszarów kształcenia (z miejscem pracy; stan na 2017 r.) i rodzajowo (eksperti do spraw pracodawców – stan na 2016 r., do spraw studentów – stan na 2017 r., do spraw postępowania oceniającego/wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia – stan na 2017 r. – w tym ostatnim przypadku brak informacji o miejscu pracy; eksperci międzynarodowi – stan na 2014 r.).

Stosownie do § 15 ust. 2 statutu PKA z 2016 r. i z 2015 r. ekspertem, może być reprezentant studentów i pracodawców, nauczyciel akademicki posiadający uznany dorobek w danej dziedzinie, znaczące doświadczenie dydaktyczne oraz doświadczenie w zakresie akredytacji lub oceny jakości kształcenia, osoba posiadająca pogłębioną wiedzę z zakresu prawnych i organizacyjnych podstaw funkcjonowania szkół wyższych i krajowy lub międzynarodowy ekspert do spraw jakości.

Kryteria i tryb powoływania ekspertów niebędących członkami PKA regulowały w kontrolowanym okresie trzy decyzje Przewodniczącego PKA. W odniesieniu do grupy ekspertów posiadających pogłębioną wiedzę z zakresu prawnych i organizacyjnych podstaw funkcjonowania szkół wyższych w decyzjach określono poniższe kryteria:

- w decyzji z 22 lutego 2017 r. - zgodnie z warunkami wstępnymi eksperci powinni znać zasady funkcjonowania oraz procedury obowiązujące w PKA. Ekspertem mogła zostać m.in. osoba posiadająca gruntowną i aktualną wiedzę z zakresu prawnych i organizacyjnych podstaw funkcjonowania uczelni oraz PKA, w szczególności dotyczących zasad postępowania oceniającego. Kandydatów na ekspertów do spraw postępowania oceniającego proponuje dyrektor Biura PKA. Postępowanie kwalifikacyjne prowadzące do powołania eksperta ds. postępowania oceniającego obejmowało m.in. zamieszczenie na stronie internetowej PKA informacji o wszczęciu postępowania, o oczekiwanych umiejętnościach i doświadczeniu zawodowym oraz związanej z pracą w charakterze eksperta w instytucji akredytacyjnej; szkolenie kandydata systematyzujące wiedzę z zakresu przepisów prawnych stosowanych w bieżących pracach Komisji, połączone ze sprawdzeniem wiedzy i umiejętności kandydatów; udział w wizytacji w charakterze obserwatora w przypadku kandydatów, którzy nie pełnili dotychczas funkcji eksperta w innych grupach ekspertów;
- w decyzji z 10 grudnia 2015 r. i z 12 kwietnia 2012 r. - zgodnie z warunkami wstępnymi eksperci powinni znać zasady funkcjonowania oraz procedury obowiązujące w PKA. Ekspertem mogła zostać m.in. osoba posiadająca gruntowną wiedzę z zakresu prawnych i organizacyjnych podstaw funkcjonowania szkół wyższych. Kandydatów na ekspertów formalno-prawnych proponował dyrektor Biura PKA. Postępowanie kwalifikacyjne prowadzące do powołania eksperta formalno-prawnego obejmowało m.in. zamieszczenie na stronie internetowej PKA informacji o wszczęciu postępowania i o oczekiwanych umiejętnościach i doświadczeniu zawodowym, szkolenie kandydata z zakresu przepisów powszechnie obowiązujących w bieżących pracach Komisji, zapoznanie kandydata z pracą eksperta formalno-prawnego – analiza dokumentacji, obserwacje w trakcie wizytacji, zdanie egzaminu sprawdzającego wiedzę i umiejętności

jej stosowania w praktyce zakończonego samodzielnym sporządzeniem raportu powizytacyjnego – egzamin przeprowadzał dyrektor lub zastępca Biura PKA.

W decyzjach tych nie przewidywano sprawdzenia na „wejściu” kandydata na eksperta – osoby posiadającej gruntowaną wiedzę z zakresu prawnych i organizacyjnych podstaw funkcjonowania szkół wyższych (poprzez test pisemny ze znajomości ww. przepisów czy ukierunkowaną kryterialną rozmowę kwalifikacyjną). Ocena (w formie sprawdzianu i uprzednio egzaminu) przeprowadzano była po odbyciu szkolenia wstępnego.

Przewodniczący PKA wyjaśnił, że aplikanci są zobligowani do przedłożenia życiorysu wraz informacją na temat posiadanych umiejętności oraz doświadczenia zawodowego związanego z pracą o charakterze eksperta w instytucji akredytującej. Z uwagi na doświadczenia wynikające z pracy w Biurze PKA, wymóg posiadania na „wejściu” gruntowanej i aktualnej wiedzy z zakresu prawnych i organizacyjnych podstaw funkcjonowania uczelni oraz PKA, w szczególności dotyczących zasad postępowania ocenającego (od 2017 r.), wskazywania przez dyrektora Biura PKA kandydatów na tego rodzaju eksperta, osoby zatrudnione w Biurze PKA były naturalnymi kandydatami na eksperta ds. postępowania ocenającego/wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

W latach 2015-2017 (do 30 września) z PKA współpracowało odpowiednio z 1 298, 1 357 i 1 309 ekspertów (w tym w każdym roku po 49 ekspertów zagranicznych), spośród których zawarto umowy cywilnoprawne z 474, 448 i 403 osobami. Wydatki Biura PKA na wynagrodzenia bezosobowe wyniosły w latach 2015-2017 (do 30 września) odpowiednio 58%, 57,5% i 59% ogółu wydatków budżetowych jednostki (9 940 tys. zł, 9 598 tys. zł i 7 152 tys. zł).

W latach 2015-2017 (do zakończenia kontroli) łącznie 16 pracowników Biura PKA było czynnymi ekspertami, w tym zastępca dyrektora Biura oraz księgowa (w Biurze było zatrudnionych odpowiednio ww. latach 21, 21 i 22 osoby), ds. prawnych i organizacyjnych podstaw funkcjonowania szkół wyższych (do 2015 r.); wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia (2015-2017) oraz postępowania ocenającego (2017 r.). W przypadku dziesięciu osób wynagrodzenie z tytułu umów cywilnoprawnych przewyższało w kolejnych latach lub było zbliżone do rocznego wynagrodzenia wynikającego z umowy o pracę w Biurze PKA. Stosownie do obowiązujących przepisów dotyczących m.in. wynagrodzenia eksperta, wynagrodzenie za dzień wizytacji na uczelni wynosi 970,20 zł¹³, przy czym zdecydowana większość wizytacji trwa dwa dni, stąd ekspert, członek zespołu ocenającego, może otrzymać wynagrodzenie w kwocie 1 940,40 zł¹⁴,

Przewodniczący PKA wyjaśnił, że eksperci, którzy byli jednocześnie pracownikami pracowników Biura PKA spełniali kryteria kwalifikacyjne. Pracownicy Biura stanowią naturalne źródło pozyskiwania ekspertów z uwagi na wieloletnie doświadczenie w instytucji akredytacyjnej. Obecnie stanowią oni połowę (14 osób) spośród 27 osobowej grupy do spraw postępowania ocenającego.

Umowy o dzieło zawierane z ekspertami do spraw postępowania ocenającego w 2017 r. obejmują w szczególności przygotowanie raportu wstępnego na podstawie danych źródłowych, współudział w ocenie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości, przeprowadzenie wizytacji (dwa dni), przygotowanie protokołów ze spotkań zespołu ocenającego oraz współudział w opracowaniu raportu końcowego.

¹³ Ekspertowi przysługuje wynagrodzenie za opracowanie pisemnej opinii dla Komisji w sprawach, o których mowa w art. 49 ust. 1 pkt 2 PSW, w wysokości 18% stawki minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego profesora zwyczajnego określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 151 ust. 1 PSW – jeżeli realizacja zadań wymaga jednodniowej wizytacji w uczelni oraz 36% stawki – jeżeli realizacja zadań wymaga dwudniowej wizytacji w uczelni (§ 3 ust. 1 pkt 1 lit a i b przedmiotowego rozporządzenia).

¹⁴ W kontrolowanym okresie stawki wynagrodzenia ekspertów regulowało rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 15 grudnia 2014 r. w sprawie wysokości wynagrodzenia członków Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, członków Polskiej Komisji Akredytacyjnej, wyznaczanych przez nie recenzentów i ekspertów, członków komisji dyscyplinarnej przy Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, członków komisji dyscyplinarnej powołanej przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, rzeczników dyscyplinarnych powołanych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego oraz Rzecznika Praw Absolwenta (Dz.U. z 2014 r., poz. 1965).

W latach 2015-2016 oceny wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia dokonywał ekspert w ramach podziału obowiązków pomiędzy członkami zespołu oceniającego. Obowiązki tego eksperta polegały na zapoznaniu się z raportem samooceny, udział w spotkaniach z interesariuszami w trakcie wizytacji, opracowanie raportu częściowego obejmującego opis i ocenę spełnienia wymienionych kryteriów zgodnie z zakresem i przedmiotem oceny określonym w opisie kryteriów oraz we wskazówkach do opracowania raportu z wizytacji (opracowanie informacji o wizytacji i jej przebiegu, udział w opracowaniu kryterium 2. dotyczącego kadry naukowo-dydaktycznej – wraz ekspertem merytorycznym – oraz kryterium 6. odnoszącego się do wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, wraz ekspertem pracodawcą i ekspertem studentem – „Raport z wizytacji / ocena programowa – profil praktyczny/.” Wzór - zał. nr 2 do uchwały nr 127/2015 Prezydium PKA z dnia 12 marca 2015 r.).

Od 2017 r. podział obowiązków między członkami zespołu oceniającego jest określony przez jego przewodniczącego zgodnie z „Zasadami określania obowiązków w zakresie stanu faktycznego i oceny spełniania poszczególnych kryteriów oceny programowej, a także sporządzania raportu z wizytacji, raportów częściowych oraz załączników”. Stosownie do ww. Zasad, funkcjonujący od 2017 r. ekspert ds. postępowania oceniającego: wspomaga przewodniczącego zespołu w sporządzaniu końcowego raportu z wizytacji, wykonuje czynności, do których zobowiązani są również eksperci merytoryczni, dotyczące analizy stanu faktycznego w oparciu o ogólne i szczegółowe wskazówki dotyczące opracowania raportu z oceny programowej, w odniesieniu do kryteriów i zakresów pozostających w ich kompetencjach oraz przedstawia wyniki tej analizy przewodniczącemu zespołu lub właściwemu ekspertowi merytorycznemu oraz sporządza protokół z przebiegu dyskusji dotyczącej stopnia spełnienia poszczególnych kryteriów po zakończeniu wizytacji. Zgodnie ze „Szczegółowymi kryteriami oceny programowej PKA - propozycji odpowiedzialności za oceny poszczególnych kryteriów”, ekspert do spraw postępowania oceniającego odpowiada za kryterium 3., dotyczące wewnętrznego systemu zapewnienia jakości (wspólnie z ekspertem studentem i przewodniczącym) oraz za pozostałe części raportu z wizytacji: „1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu; 2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku; 3. Ocenę dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA w odniesieniu do wyników bieżącej oceny (wspólnie z przewodniczącym)”; 4. Załącznik nr 1 i 2: „Podstawa prawna + szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniającej podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego”.

Opracowano „Obowiązki eksperta ds. postępowania oceniającego”, zgodnie z którymi, przed wizytacją, w uzgodnieniu z przewodniczącym zespołu przygotowuje raport wstępny zawierający: ogólną charakterystykę jednostki, wraz oceną aktualności i kompletności danych i informacji zawartych w raporcie samooceny oraz wskazaniem ewentualnych rozbieżności między raportem samooceny z danymi zawartymi w innych dostępnych bazach danych: czuwanie nad zgodnym z harmonogramem przebiegu wizytacji; przygotowanie protokołu ze spotkań zespołu zawierającego wstępne oceny poszczególnych kryteriów; współudział w ocenie kryterium 3. i sporządzenie części raportu odnoszącej się do tego kryterium; 1. Opracowanie części raportu: informacji o wizytacji i jej przebiegu; podstawowych informacji o programie kształcenia na ocenianym kierunku; załącznik 1 i 2: podstawa prawna + szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniającej podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego; 2. Współudział w opracowaniu części raportu: kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości oraz ocenę dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.

Zadania ekspertów do spraw postępowania oceniającego nie pokrywały się z obowiązkami Biura PKA i zakresem czynności pracowników. Czynności wykonywane w praktyce na podstawie umów o dzieło dotyczyły także opracowania protokołu spotkania zespołu oceniającego oraz harmonogramu wizytacji i podziału zadań pomiędzy członków zespołu sporządzenia wykazu aktów prawnych związanych z oceną programową, a także części raportu dotyczącego informacji o wizytacji i jej przebiegu, przedstawienie podstawowych informacji o programie kształcenia na ocenianym kierunku.

Jak wyjaśnił Przewodniczący PKA *Zasady określania obowiązków w zakresie stanu faktycznego i oceny spełniania poszczególnych kryteriów oceny programowej, a także sporządzania raportu z wizytacji, raportów cząstkowych oraz załączników, Szczegółowe kryteria oceny programowej PKA - propozycji odpowiedzialności za oceny poszczególnych kryteriów oraz Obowiązki eksperta ds. postępowania oceniającego* opracowania te (z 2017 r.) nie zostały wprowadzone aktem prawa wewnętrznego z uwagi na ich pomocniczy i szkoleniowy charakter. Służą jako swego rodzaju przewodniki wpierające członków i ekspertów PKA w przeprowadzaniu wizytacji i opracowywaniu raportów.

W PKA nie opracowuje się planu doskonalenia ekspertów na dany rok akademicki i sprawozdań z jego realizacji. Zakres szkolenia wstępnego dla niektórych grup kandydatów na ekspertów podany był w decyzjach przewodniczącego PKA dotyczących kryteriów i trybu powoływania ekspertów niebędących członkami PKA. Nie rozpoznawano na „wejściu” potrzeb doskonalenia członków PKA nowej kadencji oraz kandydatów na ekspertów niebędących członkami Komisji. W odniesieniu do grupy ekspertów ds. doktorantów i ds. studenckich prowadzono ewaluację (rocznie od 2013 r. do 2016 r.) realizowanych przez nich zadań w PKA, której wyniki wykorzystywane miały być na ukierunkowany rozwój ich kompetencji eksperckich (także poprzez modyfikację programu szkolenia). Badanie ankietowe dotyczące realizacji zadań eksperckich przeprowadzono w 2016 r. wśród ekspertów ds. pracodawców.

PKA nie dysponuje danymi dotyczącymi udokumentowanego (przed powołaniem na członka PKA) przygotowania i doświadczenia z zakresu: akredytacji, zarządzania jakością, ewaluacji, kontroli (dłuższe kursowe formy doskonalenia i dokształcania /studia podyplomowe/, staż, w tym zagraniczny i prowadzenie badań z ww. zakresu). Członków Komisji powołuje Minister spośród kandydatów zgłoszonych przez podmioty wymienione w art. 48 ust. 3 PSW, bez przekazywania Komisji dokumentacji stanowiącej podstawę ich wyboru.

W latach 2015-2016 zorganizowano dla członków PKA i ekspertów niebędących członkami PKA¹⁵:

- dla ekspertów ds. doktorantów – jedno szkolenie;
- dla ekspertów ds. postępowania oceniającego /wewnętrznego systemu doskonalenia jakości kształcenia – cztery szkolenia;
- dla ekspertów ds. pracodawców – cztery szkolenia;
- dla ekspertów akademickich – jedno szkolenie (dla poszczególnych zespołów obszarowych);
- dla ekspertów ds. studentów – pięć szkoleń;
- dla ekspertów ds. jakości - jedno szkolenie;
- dla ogółu ekspertów – 11 seminariów, warsztatów i konferencji organizowanych i współorganizowanych przez PKA.

Organizatorem form doskonalenia była PKA (sześciokrotnie wspólnie z uczelniami) i dwukrotnie Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (konferencja w Lublinie pn. „Doskonałość edukacji akademickiej – jak przeorientować uczelnie na jakość kształcenia?” oraz, w ramach projektu pn. „Odbiurokratyzowanie Polskich Ram Kwalifikacji”, cykl szkoleń dla członków i ekspertów PKA dotyczący stosowania nowych kryteriów oceny programowej). Szkolenia w 2017 r. dotyczyły głównie stosowania nowych kryteriów oceny programowej.

Przewodniczący PKA wyjaśnił nie opracowuje się w PKA planu doskonalenia na dany rok. Potrzeby szkoleniowe realizowane są na bieżąco, z inicjatywy kierownictwa Komisji, jej organów, przewodniczących zespołów obszarowych. Najczęściej zakres tych potrzeb wynikał z często zmieniających się przepisów prawa stanowiących podstawę działania

¹⁵ Z wyłączeniem szkoleń dla kandydatów na ekspertów, posiedzeń plenarnych PKA i ewaluacji prowadzonych ekspertami do spraw studenckich i do spraw pracodawców (za wyjątkiem, gdy łączyły się ze szkoleniem). PKA przekazał dokumentację (harmonogramy szkoleń, częściowo wraz z materiałami szkoleniowymi i prezentacje) dotyczącą 14 form zorganizowanych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego i PKA (w tym cztery Fora jakości).

Komisji. W przypadku nowych członków PKA zakłada się, że Minister powołując ich uwzględnia ich kwalifikacje i kompetencje, w tym związane ze znajomością działalności Komisji jak i z zakresu zapewniania jakości kształcenia. Szkolenia na początku kadencji miały na celu wzbogacenie i usystematyzowanie posiadanej wiedzy i zapoznanie z dobrymi praktykami. Szczególnym wyzwaniem było – zdaniem Przewodniczącego PKA – zapewnienie odpowiedniego poziomu wiedzy i umiejętności ekspertów ds. studenckich (z uwagi na rotację wśród tej grupy) oraz ekspertów ds. pracodawców. Prowadzone od 2013 r. (program pilotażowy wsparcia ekspertów ds. studentów) działania diagnostyczne i ewaluacyjne pozwoliły na wypracowanie programu szkolenia o charakterze praktycznym, który jest realizowany corocznie. Eksperti do spraw postępowania oceniającego/wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia systematycznie uczestniczą w formach doskonalenia dedykowanych dla nich, jak również dla ekspertów merytorycznych.

(dowód: akta kontroli, str. 98-99, 230-247, 497-561, 878-880, 918-943, 957-981, 1043, 1244-1245, 1249-1250, 1253-1414)

1.3. Przygotowanie i realizacja przez PKA harmonogramu przeprowadzania ocen programowych

Zgodnie z § 10 ust. 3 pkt 3 statutu PKA z 2016 r. i z 2015 r., do kompetencji Prezydium PKA należy ustalanie harmonogramu prac, w tym ocen programowych realizowanych w danym roku akademickim.

W dokumencie „System zarządzania jakością Polskiej Komisji Akredytacyjnej” (załącznik do zarządzenia nr 3 Przewodniczącego PKA z 10 grudnia 2015 r.) zawarto cztery procedury oceny programowej/instytucjonalnej: z inicjatywy PKA, na wniosek uczelni, na wniosek Ministra i powtórnej oceny (po uprzedniej ocenie warunkowej). W procedurze dotyczącej oceny programowej przeprowadzanej z inicjatywy PKA (i procedurze powtórnej oceny programowej) stwierdzono, że listę kierunków wyznaczonych do oceny w danym roku akademickim przygotowują sekretarze zespołów obszarowych (z Biura PKA) w porozumieniu z właściwymi przewodniczącymi zespołów obszarowych, uwzględniając dane dotyczące przeprowadzanych dotychczas ocen oraz, w odniesieniu do ocen warunkowych, terminy wskazane w uchwałach dotyczących tych ocen. Właściwe merytorycznie zespoły obszarowe akceptują proponowaną listę, a następnie Prezydium PKA podejmuje uchwałę w sprawie ustalenia listy kierunków studiów podlegających ocenie w danym roku akademickim.

W statucie PKA z 2015 r. i z 2016 r. (§ 20 ust. 4) określono, że ponowne oceny po uzyskaniu oceny wyróżniającej i pozytywnej przeprowadzane są przez PKA odpowiednio po ośmiu i sześciu latach, jeżeli nie zaistnieją przesłanki do przeprowadzenia jej we wcześniejszym terminie. W odniesieniu do oceny warunkowej ponowna ocena dokonywana jest w terminie wskazanym w uchwale Prezydium PKA (§ 21 ust. 1 statutu z 2015 r. i z 2016 r.; w praktyce w następnym roku akademickim po wydaniu oceny). Z uzupełniającej informacji PKA dotyczącej opracowywania planu ocen programowych na dany rok akademicki wynika, że w ramach inicjatywy własnej PKA uwzględniane są: kierunki, którym w danym roku upływa okres, na jaki była wydana ocena wyróżniająca, pozytywna lub warunkowa, kierunki, w których został zakończony pierwszy cykl kształcenia oraz kierunki w odniesieniu do których postępowanie zostało zawieszone¹⁶. Na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej PKA zamieszczono zestawienie tabelaryczne zatytułowane „Kierunki studiów, jednostki i uczelnie” z podtytułem, że „Tabela przedstawia kierunki studiów, jednostki i uczelnie wyznaczone do oceny w roku akademickim 2016/2017 oraz 2017/18”. Według dopisku pod tabelą, że jest to generalny harmonogram dokonywania ocen w danym roku akademickim, który jest ustalany przez Prezydium PKA w końcówce poprzedzającego roku akademickiego, przy czym możliwe są jego modyfikacje w późniejszym terminie. Harmonogram ten uwzględnia kierunki i poziomy studiów, w przypadku których: 1) upływa termin, na jaki wydana została poprzednia ocena, 2) wypromowani zostali pierwsi absolwenci, 3) zaistniały inne niż wymienione w pkt. 1 i 2 okoliczności uzasadniające

¹⁶ <http://www.pka.edu.pl/portfolio-item/baza-wyznaczen/> - 28.11.2017 r.

dokonanie oceny, 4) wpłynął uzasadniony wniosek ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego, 5) zaakceptowany został wniosek uczelni o dokonanie oceny

Procedury określone w „Systemie zarządzania jakością Polskiej Komisji Akredytacyjnej” nie określają: terminów poszczególnych etapów opracowywania i publikacji listy ocen, konieczności weryfikacji warunków funkcjonowania danego kierunku studiów (w przypadku zamiaru wpisania jej na listę z inicjatywy PKA), kwestii korekty listy z uwagi m.in. na odstępiania i zawieszenia od oceny czy zmiany kierunków studiów do oceny w danej jednostce czy też wnioski uczelni o dokonanie oceny.

W kontrolowanym okresie wykaz kierunków wyznaczonych do oceny programowej Prezydium PKA uchwalało na około trzy miesiące przed rozpoczęciem następnego roku akademickiego (26 czerwca 2014 r., 2 lipca 2015 r., 7 lipca 2016 i 6 lipca 2017 r.). W ramach poszczególnych zespołów wyszczególniono kierunki studiów wyznaczonych do oceny: po raz pierwszy, w związku z upływem okresu na jaki była wydana ocena pozytywna, w odniesieniu, do których PKA zawiesiła dokonanie oceny oraz oceny powtórnej po ocenie warunkowej. W powyższych latach Prezydium PKA wprowadzało zmiany w wykazie (odpowiednio 16, 23, 12 i cztery uchwały). Zmiany te były spowodowane przede wszystkim: wnioskami uczelni o przeprowadzenie oceny, zmianą zespołu obszarowego, który ma dokonać oceny (po otrzymaniu raportu samooceny), dodaniem jednostek do pierwszej oceny i po ocenie warunkowej. Zmiany w wykazie wynikały również z odstępiania od oceny z uwagi, że w danej jednostce została już przeprowadzona ocena instytucjonalna z wynikiem pozytywnym (uchwała z 2 października 2014 r.) i wykreśleniem przez Ministra z rejestru uczelni w poprzednich latach (uchwała z 20 listopada 2014 r.). Uchwały o odstąpieniu/zawieszeniu od wydania oceny nie zawierały klauzuli o równoczesnym wykreśleniu z harmonogramu ocen na dany rok akademicki.

Liczba odstępień i zawieszeń od wydania oceny jakości kształcenia na danym kierunku studiów zmniejszyła się w latach 2015-2017 (9 listopada) z ogółem 88 poprzez 52 do 21 (łącznie uczelnie publiczne i niepubliczne). PKA w powyższym okresie odstąpiła w 41 przypadkach (odpowiednio 17, 14 i 10) od wydania oceny w uczelniach publicznych wobec 532 ocen wydanych ogółem oraz w 111 przypadkach (65, 36 i 10) w uczelniach niepublicznych wobec 328 ocen wydanych ogółem, a także w dziewięciu przypadkach zawiesiła wydanie ocen wyłącznie w uczelniach niepublicznych (odpowiednio sześć, dwa i jeden przypadek).

(dowód: akta kontroli str. 63, 86-96, 350-380, 394-481, 1244, 1248-1249)

1.5. Doskonalenie jakości pracy PKA

W PKA obowiązuje „System zarządzania jakością Polskiej Komisji Akredytacyjnej” wprowadzony w grudniu 2015 r.¹⁷, zawierający m.in. procedury odnoszące się do kluczowych obszarów działalności PKA. Sporządzono dwa sprawozdania dotyczące funkcjonowania wewnętrznego systemu zarządzania jakością PKA - za 2015 r. i 2016 r. W sprawdzaniach zawarto syntetyczne informacje dotyczące działań związanych z zarządzaniem jakością w PKA, które dotyczyły m.in.: przeglądu systemu zarządzania jakością, doskonalenia procedur, kryteriów i dokumentacji, realizacji działań naprawczych zidentyfikowanych w ramach przeglądu zewnętrznego w roku 2013/2014, bieżącym monitorowaniu realizacji poszczególnych procesów, analizowaniu wyników oceny zewnętrznej PKA (badania ankietowe), doskonaleniu kompetencji eksperckich.

Przeprowadzone w kontrolowanym okresie w PKA działania usprawniające miały charakter bieżący i wynikały przede wszystkim z konieczności dostosowania się do zmieniających wymogów prawnych dotyczących działalności PKA bądź wyników przeglądu zewnętrznego przeprowadzonego przez European Association for Quality Assurance in Higher Education (ENQA) w 2013 r.

Przewodniczący PKA wystąpił 17 sierpnia 2017 r. do przewodniczących zespołów działających w ramach obszarów kształcenia o dokonanie całościowej oceny jakości

¹⁷ System Zarządzania Jakością Polskiej Komisji Akredytacyjnej został ustanowiony na podstawie zarządzenia Przewodniczącego PKA z dnia 24 kwietnia 2013 r. oraz zmodyfikowany zarządzeniem z dnia 10 grudnia 2015 r. Ustalono również Politykę jakości PKA.

realizacji zadań przez zespoły od czasu ukonstytuowania się składu Komisji piątej kadencji w celu doskonalenia wewnętrznych procedur PKA oraz szkoleń dla członków i ekspertów PKA. Do zakończenia kontroli NIK nie przekazano opracowania ww. ocen w ujęciu całościowym lub ocen dokonanych przez przewodniczących poszczególnych zespołów.

W kontrolowanym okresie PKA kontynuowała (wprowadzone od 2008 r.) badania ankietowe wśród jednostek poddanych ocenie programowej w celu uzyskania informacji zwrotnej o jakości prowadzonych działań. Badania kwartalne były zestawiane ilościowo, natomiast komentarz co do wyników badania zawierano corocznych sprawozdaniach z działalności PKA. Respondenci oceniali wysoko, zarówno w pytaniach zamkniętych i otwartych, postępowanie oceniałe prowadzone przez PKA (stopnie 4 i 5 w pięciostopniowej skali stanowiły zwykle około 95% wskazań), w tym profesjonalne podejście zespołów oceniałych. Ankietowane jednostki zgłaszały też sugestie i uwagi dotyczące procesu oceniania (doprecyzowanie wzorów formularzy samoceny i raportów oraz kryteriów). Problemem był, akcentowany w analizach kwartalnych i w corocznych komentarzach, stosunkowo niski zwrot kwestionariuszy ankiet (w szczególności w 2017 r.).

Zgodnie z art. 53a ust. 1 PSW Komisja zamieszcza na swojej stronie internetowej uchwały dotyczące oceny programowej wraz z uzasadnieniem oraz raporty zespołów oceniałych w terminie czternastu dni od dnia, w którym uchwała stała się prawomocna. Stosownie do art. 49 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 8 PSW Komisja przedstawia ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego wyniki oceny programowej w terminie nie dłuższym niż 14 dni od dnia podjęcia uchwały.

PKA przedstawiała Ministrowi w kontrolowanym okresie wyniki oceny programowej w ustawowo wyznaczonym terminie (sprawdzeniu poddano ocenione kierunki na uczelniach publicznych do 26 października 2017 r.). Z uwagi na przyjęty w Biurze PKA sposób zamieszczenia uchwał i raportów na stronie internetowej PKA (usuwanie dotychczasowej i wgrzywanie nowej bazy uzupełnionej o dokumenty z ostatniego posiedzenia Prezydium PKA), nie istnieje możliwość zweryfikowania zachowania 14-dniowego ustawowego wymogu publikacji ww. dokumentów na stronie internetowej Komisji. Z bazy danych były natomiast generowane raporty miesięczne przedkładane kierownictwu Biura PKA, zawierające m.in. liczbę wydanych ocen, liczbę opublikowanych raportów i uchwał, a także stan prac poszczególnych zespołów oceniałych.

Jak wyjaśnił Przewodniczący PKA monitorowanie terminu zamieszczania uchwał i raportów na stronie internetowej PKA sprzężone jest ze śledzeniem zawartości bazy danych PKA. Monitorowanie prowadzone jest w trybie ciągłym czego wyrazem są raporty miesięczne przedkładane kierownictwu Biura PKA. Terminy publikacji uchwał i raportów oceny programowej na stronie internetowej PKA i przekazywania ww. dokumentów Ministrowi właściwemu ds. szkolnictwa wyższego są przestrzegane.

(dowód: akta kontroli, str. 66-85, 474-481, 881-908, 909-917, 996-1032, 1245-1261)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W statucie z 2016 r. nie określono szczegółowych kryteriów dla dwóch z dziewięciu ogólnych kryteriów oceny programowej zawartych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie ogólnych kryteriów oceny programowej pomimo wymogu wynikającego z art. 53 ust. 1 PSW. Natomiast pozostałe kryteria zawarte w statucie nie są wystarczająco szczegółowe. Uszczegółowienie powyższych kryteriów stanowią dopiero wewnętrzne, niepublikowane „Wskazówki dotyczące opracowania raportu z oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim (praktycznym)”. Wskazano tam dla poszczególnych kryteriów wymagania/wymagania/ związane z wypełnieniem statutowego kryterium oraz tzw. aspekty – wskazówki o charakterze jakościowym, które należy uwzględnić w trakcie działań oceniałych (wizytacji) w celu ustalenia stanu faktycznego (łącznie 10 stron). Ponadto PKA nie określiła w statucie (i innym wewnętrznym dokumencie normatywnym), jako obowiązującej skali stopni: wyróżniająco, w pełni, zadawalająco, częściowo, niedostatecznie, służącej do poziomowania (hierarchizacji) spełnienia poszczególnych kryteriów oceny programowej. Jest to istotne z uwagi, że skala powyższa uwzględniana jest w „Warunkach przyznawania ocen” (zał. nr 3 do statutu z 2016 r.), gdzie wprowadzono sposób ustalania ocen określonych w art. 49 ust. 6 PSW, z uwzględnieniem tej skali w odniesieniu do spełnienia poszczególnych kryteriów. Skala ta

jest stosowana również w raportach z wizytacji w odniesieniu do poziomu spełnienia poszczególnych kryteriów, a także w sprawozdaniach rocznych PKA (cyfrowo 1-5 i słownie). Jak wyjaśnił Przewodniczący PKA regulacje zawarte w statucie PKA, w tym „Szczegółowe kryteria oceny programowej” zostały przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego uznane za zgodne z przepisami prawa, ponieważ nie złożył on zastrzeżeń do przedłożonego statutu. Z kolei „Wskazówki dotyczące opracowania raportu z oceny programowej na kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim (praktycznym)” (z 2017 r.) nie zostały wprowadzone aktem prawa wewnętrznego z uwagi na pomocniczy, szkoleniowy charakter. Wskazówki służą Sekretarzowi PKA w procesie weryfikacji jakości i kompletności raportów z wizytacji. Ponadto skala niedostateczny-wyróżniający stosowana w załączniku nr 3 do statutu z 2016 r. nie jest skalą stopni, lecz stanowi opisowe określenie oceny stopnia spełnienia poszczególnych kryteriów. Pozwala to na jednolity sposób ustalania oceny końcowej według skali określonej przepisami ustawy, warunkując ją określonym stopniem spełnienia poszczególnych kryteriów.

Zdaniem NIK powyższe podejście nie służy pełnej przejrzystości postępowania oceniającego między innymi ze względu na brak wystarczającego uszczegółowienia kryteriów oceny programowej zawartych w statucie, a także wprowadzenia dodatkowej skali stopni do oceny poszczególnych kryteriów.

(dowód: akta kontroli str. 5-61, 944-956, 983-994, 1245, 1250-1254)

Ocena cząstkowa

W latach 2015-2017¹⁸ Polska Komisja Akredytacyjna realizowała zadania związane z oceną programową kierunków studiów zgodnie z obowiązującymi przepisami. Pomimo wymogu wynikającego z art. 53 ust. 1 PSW, w statucie PKA nie określono szczegółowych kryteriów dla dwóch z dziewięciu ogólnych kryteriów oceny programowej zawartych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie ogólnych kryteriów oceny programowej. Natomiast pozostałe kryteria zawarte w statucie PKA nie są wystarczająco szczegółowe, co dostrzegła PKA doprecyzowując je dodatkowo w wewnętrznym dokumencie. Dokument ten jednak nie został opublikowany, co zdaniem NIK ogranicza przejrzystość postępowania oceniającego, która jest jedną z ustawowych zasad działania Komisji.

2. Działania służące doskonaleniu jakości kształcenia w szkołach wyższych podejmowane przez PKA

Opis stanu faktycznego

Polska Komisja Akredytacyjna w kontrolowanym okresie nie występowała samodzielnie z propozycjami zmian w przepisach prawa do ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego w zakresie: doskonalenia jakości kształcenia w szkołach wyższych, a także warunków prawnych i organizacyjnych realizacji przypisanych zadań. Prezydium PKA, na podstawie par. 4 ust 7 statutu PKA zgłaszała uwagi do projektów aktów prawnych, które odnosiły się do zakresu jej działalności, tj. do: ustawy o zmianie ustawy – prawo szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (28 kwietnia 2016 r.), ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz ustawy przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (uchwała 12 listopada 2017 r.), rozporządzenia w sprawie warunków prowadzenia studiów (uchwała z 22 czerwca 2017 r.), rozporządzenia w sprawie ogólnych kryteriów oceny programowej oraz rozporządzenia w sprawie warunków prowadzenia studiów (pismo z 22 sierpnia 2016 r.)¹⁹.

PKA wspomagając uczelnie w procesie doskonalenia jakości kształcenia:

- wydała publikację pt. *Wybrane „dobre praktyki” zarządzania jakością w polskich szkołach wyższych* (Warszawa 2015 r.); książka, którą przekazano wszystkim uczelniom we wrześniu 2015 r.; zawiera dokonany przez ekspertów PKA opis 10 stworzonych i wdrożonych przez Uczelnie rozwiązań w obszarze doskonalenia jakości kształcenia (książka jest dostępna w formie elektronicznej na stronie PKA);

¹⁸ Do dnia zakończenia kontroli, tj. 17 listopada 2017 r.

¹⁹ Ponadto PKA zgłosiła dwukrotnie uwagi do projektu rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa; (uchwały z 05.08.2016 r. i z 07.04.2016 r.) oraz a projektu rozporządzenia w sprawie standardów kształcenia na kierunku analityka medyczna/medycyna laboratoryjna (07.04.2016 r.).

- współorganizowała cztery dwudniowe Fora jakości: *O nową jakość kształcenia nauczycieli* (Kraków 16-17 listopada 2017 r.); *Zmiany w szkolnictwie wyższym, ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia praktycznego* (Elbląg, 16-17 listopada 2016 r.); *Profil praktyczny – pierwsze lata doświadczeń* (9-10 czerwca 2015 r.); *Challenges for quality assurance in higher education* (Gdynia, 26-27 marca 2015 r.); materiały pokonferencyjne nie są zamieszczane na stronie PKA, jak wyjaśniono, z uwagi min. na przepisy o prawach autorskich i wymóg zgody ze strony autorów na ich rozpowszechnianie, natomiast wydanie monografii jest działaniem kosztownym;
- zorganizowała trzygodzinne seminarium *Nowy model oceny programowej w szkolnictwie wyższym* (w pięciu miejscowościach od 11 kwietnia do 26 maja 2017 r.)

Jak wyjaśniono, formą pomocy uczelniom w budowaniu jakości kształcenia są raporty samooceny i raporty powizytacyjne, których wzory opracowała PKA. Dokumenty modyfikowano (ostatnio 12 stycznia 2017 r.), w celu podniesienia ich diagnostycznej funkcji wprowadzając w kontrolowanym okresie m.in: zasadę zwięzłego opisu stanu faktycznego i syntetycznego uzasadniania oceny, zasadę formułowania zaleceń w odniesieniu do poszczególnych kryteriów oceny; możliwość prezentacji dobrych praktyk, zachowanie symetrii pomiędzy strukturą raportu samooceny a raportu powizytacyjnego, odniesienia się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA.

W odniesieniu do wydanych 23 spośród 24 ocen warunkowych w uczelniach publicznych PKA ostatecznie wyznaczała termin ponownej oceny w następnym roku akademickim. W jednym przypadku (kierunek Fizyka na Wydziale Matematyczno-Fizycznym Uniwersytetu Szczecińskiego - pierwotna ocena 7 kwietnia 2016 r., gdzie wyznaczono termin ponownej oceny na rok 2018/2019) zobowiązano Uczelnię od corocznego przedstawiania informacji o „podjętych lub zrealizowanych działaniach naprawczych”. Zgodnie z procedurą powtórnej oceny programowej/instytucjonalnej jednostka zobowiązana była do przygotowania raportu na temat działań naprawczych podjętych po otrzymaniu oceny warunkowej wraz samooceną ich skuteczności w ciągu sześciu tygodni od dnia otrzymania zawiadomienia o ocenie (raport odnosił się do zastrzeżeń i zarzutów sformułowanych w raporcie powizytacyjnym oraz zmian związanych bezpośrednio z kierunkiem studiów i zmian kadrowych, jakie zaistniały pomiędzy wydaniem oceny warunkowej a otrzymaniem zawiadomienia o powtórnej ocenie jakości kształcenia). Ponowna ocena PKA koncentrowała się na ocenie efektów naprawczych dotyczących poszczególnych zastrzeżeń i zarzutów oraz zasadności i skutków wprowadzenia zmian na kierunku studiów (PKA opracowała wzory powyższych raportów i je modyfikowała w kontrolowanym okresie).

Jeżeli kierunek studiów został oceniony pozytywnie, lecz w raporcie z wizytacji sformułowano zalecenia, Prezydium PKA zobowiązuje w uchwale ocenianą jednostkę do przedstawienia w wyznaczonym terminie raportu z podjętych działań. Raport omawiany jest następnie na posiedzeniu Prezydium, które wyraża swoją opinię w przyjmowanym w drodze głosowania stanowisku.

W przypadku, gdy w jednostce przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów po ocenie pozytywnej; kolejna ocena dokonywana jest po sześciu latach, powinna ona odnieść w raporcie samooceny do realizacji zaleceń. Również w raporcie powizytacyjnym należy odnieść się do stopnia realizacji zaleceń, jeśli było poprzednio sformułowane, oraz ocenić dokonane zmiany i ich efekty.

(dowód: akta kontroli, str. 562-642, 1244-1248, 1261)

2.2. Współpraca PKA z krajowymi oraz międzynarodowymi instytucjami i organizacjami dokonującymi ocen jakości kształcenia i akredytacji w wybranych obszarach kształcenia studentów

W 2013 r. Komisja poddała się cyklicznej ocenie ENQA, której celem było potwierdzenie zgodności jej działań ze standardami określonymi w European Standard and Guidelines for Quality Assurance in European Higher Education Area (ESG) ENQA. PKA odpowiadając na zalecenia ENQA, opracowała w 2016 r. program działań naprawczych (Follow-up report). Uzyskanie pozytywnej oceny przeglądu zewnętrznego przez PKA i potwierdzenie

członkostwa w ENQA w 2014 r. pozwoliło na przedłużenie w 2014 r. wpisu w European Quality Assurance Register for Higher Education - EQAR (pierwszy wpis nastąpił w 2009 r.) - rejestrze zawierającym informacje o agencjach funkcjonujących zgodnie ze standardami ESG. PKA, z uwagi na kolejny termin oceny (2018 r.) sporządziła informację o zmianach prawnych i proceduralnych w funkcjonowaniu PKA (Substantive change report - explanatory note).

W 2017 r. National Committee on Foreign Medical Education and Accreditation (NCFMEA) po raz kolejny przedłużył PKA akredytację uznając, że standardy i procedury stosowane przez PKA w zakresie akredytacji kierunku lekarskiego są porównywalne z obowiązującymi w USA (pierwszy raz PKA podała się ocenie w 2012 r. a następnie w 2014 r.). Decyzja ta pozwoliła na utrzymanie możliwości uczestnictwa polskich uczelni prowadzących ten kierunek w programie stypendialnym U. S. William D. Ford Federal Direct Loan.

Polska Komisja Akredytacyjna ma status pełnego członka w: Central and East European Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education (CEENQA) - od 2002 r.; European Consortium for Accreditation (ECA) - od 2005 r.; International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education (INQAAHE) – od 2007 r. Ponadto PKA jest stroną umów o współpracy siedmioma krajami Unii Europejskiej oraz dwoma krajami o wzajemnej uznawalności decyzji/rezultatów akredytacji (Austria i Holandia).

PKA brała udział w projektach i międzynarodowych grupach roboczych ENQA i ECA: w realizacji projektu CeQuInt (Certificate for the Quality of Internationalisation), służącego wypracowaniu europejskiej metodologii oceny stopnia umiędzynarodowienia szkolnictwa wyższego (od 1 marca 2015 r. PKA ma status uprawnionej agencji akredytacyjnej do koordynowania procedur przyznania ECA Certificate for the Quality of Internationalisation); Working Group 2 ECA (WG2) Innovation in QA and Accreditation (cele grupy roboczej ukierunkowane są na innowacyjność procesów zapewniania jakości i akredytacji; Working Group 1 ECA (WG1) Mutual recognition and joint programmes (grupa robocza koncentruje się na uznawalności decyzji akredytacyjnych w odniesieniu do oceny stopnia realizacji decyzji akredytacyjnych m.in. w odniesieniu oceny realizacji porozumienia wielostronnego MULTRA i rozwoju metodologii oceny joint programmes).

Komisja zaangażowana była jako instytucja partnerska bądź koordynująca projekty międzynarodowe: HEInnovate country review – projekt systemowy realizowany w partnerstwie z OECD, Komisję Europejską i MNiSzW (efektem końcowym jest opracowanie raportu referencyjnego na poziomie krajowym opisującym stan rozwoju szkolnictwa wyższego z uwzględnieniem polityki na poziomie ogólnokrajowym i dobrych praktyk stosowanych w uczelniach objętych projektem); EIQAS (Enhancing Internal Quality Assurance Systems) – projekt miał na celu zwiększenie zdolności uczelni z krajów uczestniczących w projekcie do rozwijania wewnętrznych systemów zapewniania jakości w odniesieniu do standardów ESG oraz zidentyfikowanie i rozpowszechnienie dobrych praktyk w tym obszarze (PKA otrzymała dofinansowanie w ramach funduszy Erasmus Plus).

Wyniki współpracy są prezentowane na stronie PKA, natomiast opracowania znajdują się na stronach poszczególnych instytucji.

PKA nie współpracuje formalnie z Centralną Komisją ds. Stopni i Tytułów (nie stanowią tego wymogu przepisy prawa powszechnego). Natomiast Komisja na wniosek jednostki ubiegającej się o przyznanie uprawnienia do nadawania stopni naukowych wydaje opinię o jakości kształcenia kierunku prowadzonego w tej jednostce. Współpraca z Radą Główna ds. Nauki i Szkolnictwa Wyższego polega na udziale Sekretarza i Przewodniczącego PKA w posiedzeniach plenarnych Rady. Jak wyjaśnił Przewodniczący PKA wyrazem współpracy obu instytucji było wypracowanie propozycji zmian w PSW, których celem było odbiurokratyzowanie przepisów dotyczących szkolnictwa wyższego.

(dowód: akta kontroli, str. 1044-1243, 1245, 1261)

2.3. Oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia wydawane przez PKA w ramach oceny programowej.

PKA dokonuje oceny jakości kształcenia na kierunkach studiów (ocena programowa) mając m.in. na uwadze skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia (art. 48a ust. 3 pkt 5 PSW).

W kontrolowanym okresie spośród 518 ocen programowych wystawionych uczelniom publicznym, w ramach których uwzględniono funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w uczelniach publicznych²⁰, PKA pozytywnie oceniła wykonanie powyższego kryterium. PKA: w jednym przypadku uznała, że kryterium to wypełnione zostało na ocenę częściowo, w 17 znacząco (zadawalająco od 2017 r.), 457 w pełni i 50 wyróżniająco (PKA wydała odpowiednio 24 oceny warunkowe, 466 pozytywne i 42 wyróżniające).

W zasadach przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej wprowadzonych uchwałami Prezydium PKA z 12 marca 2015 r. i z 12 stycznia 2017 r. podano (w pkt. 3), że plan wizytacji obejmuje ocenę spełnienia kryteriów podstawowych/ogólnych określonych w obowiązujących w kontrolowanym okresie rozporządzeniach Ministra w sprawie oceny programowej²¹ oraz kryteriów szczegółowych określonych w zał. nr 1 i 2 (kolejnych) statutów PKA.

W latach 2015-2016 zakres oceny kryterium 6. (w zał. nr 1 i nr 2) do statutu PKA z 23 lutego 2015 r.) szczegółowo wskazano:

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów.

6.1. Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:*

6.1.1 projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,*

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania,*

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5 wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia,*

6.1.6 kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,*

6.1.7 wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8 zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10 dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach.

²⁰ PKA wydała w kontrolowanym okresie 532 oceny programowe. W przypadku ocen powtórnych podejmowanych po ocenie warunkowej, zakres oceny wynika z zastrzeżeń sformułowanych w uchwale pierwotnej, stąd nie w każdym przypadku ocena powtórna obejmowała skuteczność wewnętrznego systemu zapewniania jakości.

²¹ Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2014 r. w sprawie podstawowych kryteriów i zakresu oceny programowej oraz oceny instytucjonalnej (Dz.U. z 2014 r., poz. 1356) oraz rozporządzenie w sprawie ogólnych kryteriów oceny programowej.

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

We wskazówkach do opracowania raportu z wizytacji odniesieniu do kryterium 6. do każdego z 12 kryteriów II i III stopnia podano od dwóch do dziewięciu wskazówek (łącznie 60).

W 2016 r. zakres oceny funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia określono w kryterium 3 (w zał. nr 1 i nr 2 do statutu PKA z 29 listopada 2016 r.):

3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

3.1 Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia.

3.2 Publiczny dostęp do informacji.

Jak wyjaśniono - przedmiot oceny kryterium dotyczącego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia opisany został we wskazówkach do opracowania raportu z wizytacji stanowiącym wewnętrzne opracowanie o charakterze pomocniczym, szkoleniowym²².

Kryterium ogólne dotyczące systemu jakości zawarte rozporządzenie w sprawie ogólnych kryteriów oceny programowej (§ 1 pkt 5) odnosi się do: 5) skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia – działań podejmowanych na rzecz doskonalenia jakości kształcenia, w tym doskonalenie programu kształcenia oraz wykorzystywanie wniosków z wyników monitoringu karier zawodowych absolwentów i analiz potrzeb rynku pracy. W obecnym kształcie kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia dotyczy przygotowania, formalnego wdrażania, monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia (nie uwzględniono m.in. ewaluacji programu) i innych elementów systemu zapewnienia jakości.

Jak wyjaśniono, ocena funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia dokonywana jest również w ramach kryteriów: 4. (4.3. Rozwój i doskonalenie kadry), 7. (7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury) oraz 8. Rozwój i doskonalenie wspierania oraz motywowania studentów.

W odniesieniu do kryterium 3. w wybranych raportach z wizytacji²³ wskazano:

- stan faktyczny na podstawie analizy raportu samooceny, analizy dokumentacji, rozmów z interesariuszami, przeglądu bazy dydaktycznej; w raportach odnoszono się do

²² Kryterium 3:

„3.1 Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia.

Jednostka powinna określić i stosować zasady projektowania i zatwierdzania programów kształcenia oraz prowadzić na ocenianym kierunku monitorowania i okresowe przeglądy programu kształcenia z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy, a także ocenę osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia, w tym monitoring karier zawodowych absolwentów mające na celu doskonalenie jakości kształcenia z udziałem interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych”.

Wskazano, że dla dalszej analizy stanu faktycznego i ustalania spełnienia kryterium „warto wsiąść pod uwagę” sześć innych aspektów odnoszących się (uszczegóławiających) do powyższego kryterium.

„3.2 Publiczny dostęp do informacji.

Jednostka powinna zapewnić publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie kształcenia, realizacji procesu kształcenia oraz przyznawanych kwalifikacjach, rekrutacji, możliwości dalszego kształcenia i zatrudniania absolwentów”.

Podkreślono, że dla dalszej analizy stanu faktycznego i ustalania spełnienia kryterium warto wziąć pod uwagę takie aspekty, jak: kompleksowość, aktualność, zrozumiałość informacji oraz jej zgodność z potrzebami różnych grup odbiorców, skuteczność wykorzystania wyników oceny publicznego dostępu do informacji w podnoszeniu jego jakości w tym zgodności z potrzebami odbiorców.

²³ Badanie kontrolne przeprowadzono na celowej próbie 21 raportów z wizytacji (odpowiednio sześć, siedem i osiem ocen wydanych w kolejnych latach; każdy raport z danego roku odnosił się do innego z obszaru kształcenia).

- kryteriów szczegółowych zawartych w statutach obowiązujących w danym okresie (statut przyjęty uchwałą PKA z 10 listopada 2011 r. i statuty z 2015 r. i z 2016 r.);
- ocenę kryterium (w skali wyróżniający – niedostatecznie) wraz z jej uzasadnieniem;
 - zalecenia w przypadku zastrzeżeń.

(dowód: akta kontroli str. 97, 483-496, 643-876, 944-956)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki w wymienionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia aktywność Polskiej Komisji Akredytacyjnej w obszarze doskonalenia jakości kształcenia w szkołach wyższych.

Komisja współpracowała z międzynarodowymi instytucjami i organizacjami dokonującymi ocen jakości kształcenia i akredytacji w wybranych obszarach kształcenia studentów.

Dokonywała w ramach oceny programowej oceny skuteczności wewnętrznych systemów zapewnienia jakości kształcenia. Przyjęty sposób postępowania pozwala na porównywalność wydanych przez PKA ocen dotyczących skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w badanych szkołach wyższych.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁴, wnosi o uszczegółowienie w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej kryteriów dokonywania oceny programowej w odniesieniu do wszystkich kryteriów ogólnych wymienionych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie ogólnych kryteriów oceny programowej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach: jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Nauki, Oświaty i Dziedzictwa Narodowego Najwyższej Izby Kontroli.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 30 listopada 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Nauki, Oświaty
i Dziedzictwa Narodowego

Dyrektor
Piotr Prokopczyk

podpis

²⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

